

Bazické vulkanity, vázané na konicko-nectavské dislokační pásmo, jsou doloženy od emsu až k rozhraní tournai/visé s maximem ve středním devonu. V tomto období se jejich rozsah rozšiřoval poněkud k severu do oblasti s převládající vápencovou sedimentací, později, ve svrchním devonu a tournai se rozšiřoval též k JV, podél dislokačního pásma. Vulkanická elevace byla na svém j. okraji (u Dzbele a Jesence) lemována málo mocnou facií tmavých vápenců jeseneckých, někdy s příměsí vulkanického materiálu a většinou s bohatší konodontovou faunou famenského a tournaiského stáří. Severně od Dzbele nasedají břidlice a droby protivanovského souvrství po dlouhém hiátu na vulkanity.

Výzkum klastického materiálu (hlavně valounů), který se v podřízeném množství vyskytuje ve všech souvrstvích, doložil, že po celou dobu ukládání, až po nástup flyšového vývoje, bylo území sz. od zkoumaného území souší. Z tohoto areálu byly přinášeny též valounky rul a granitů. Spatřuji v těchto nálezech důkaz, že ve snosové oblasti byly již v devonu přítomny nectavské ruly a lehké granity, skrývající se dnes patrně pod mocným protivanovským souvrstvím bouzovského synklinoria. Posledně jmenovaná struktura se vyznačuje výraznou negativní anomálií tíže i když na povrchu vystupuje mocné „těžké“ protivanovské souvrství.

Patrně od svrchního frasnú se začala při východním okraji zkoumaného území vytvářet hluboká flexura, nejvýraznější se formující až ve spodním visé, v době depozice flyšového protivanovského souvrství.

Teplotní přeměna sahá od silné anchimetamorfózy do epizony. Horniny, hlavně jílovité, jsou v provrtaném území většinou silně zbrádněné, západněji se setkáváme převážně s původní vrstevnatostí paralelní metamorfú foliací. Všechny zjištěné vrásové i přesmykové struktury v paleozoických horninách mají východní vergenci.

Literatura

Chlupáč, I. - Svoboda, J. (1963): Geologické poměry konicko-mladečského devonu na Dražanské vrchovině. – Sbor. Ústř. Úst. geol., 28, 347–386. Praha.

Český geologický ústav, Leitnerova 22, 602 00 Brno

PRVNÍ PALEONTOLOGICKY DOLOŽENÝ POVRCHOVÝ VÝCHOZ VINTOCKÉ FACIE VÁPENCŮ VILÉMOVICKÝCH V MORAVSKÉM KRASU

THE FIRST PALEONTOLOGICAL IDENTIFIED OUTCROP OF THE VINTOKY FACIES OF THE VILÉMOVICE LIMESTONE IN THE MORAVIAN KARST

(24-41 Vyškov)

Jaroslav Dvořák¹ - Jaroslava Zusková²

Devonian, Upper Frasnian, Conodonts, Basinal limestone facies, Moravian Karst

Při vrtání 500 m hlubokého hydrogeologického vrtu Křtiny HV 105 v Moravském krasu byla poprvé zjištěna, popsána a definována vintocká facie vápenců vilémovických (Dvořák et al. 1984). Jsou to tmavošedé jemnozrné biodetritické vápence, tenké vrstevnaté, s podřízenými laminami břidlic. Obsahovaly místy poměrně hojnou konodontovou faunu frasnského stáří. Ve vrtu se střídají s typickými vápenci vilémovickými. Reprezentují neútesovou pánevní facií, do níž vápence vilémovické směrem k V postupně (prstovitě) přecházejí. V době zpracování vrtných jader nebyly horniny této facie z povrchových odkryvů známy, jen podle popisu speleologů a fotografií bylo zřejmé, že vystupují na dně hlubokých a nepřístupných propastí v trati Vintoky j. od Ostrova u Macochy. Po této trati byla facie nazvána.

Současně se zpracováním vrtu zkoumal macošské souvrství z hlediska biofaciálního Hladil (1983). Z nejvýchodnější části území popisuje tenké vrstevnaté tmavé biomikritové vápence s korály, foraminiferami a konodonty (známými z vrtu HV 105). Z povrchových odkryvů však žádné konodonty neuvádí. Vzorek typických vilémovických vápenců, odebraný Dvořákem v roce 1960 v křtinském údolí při odbočce silnice z Křtin do Babic obsahoval nepočtenou konodontovou faunu (zpracovanou G. Freyerem) s *Ancyrodella nodosa*, *Icriodus alternatus*, *Lonchodina cf. projecta* a *Ozarkodina regularis*. Umožnila stanovení svrchnofrasnského stáří vápenců (Dvořák - Freyer 1961).

Při mapovacím kurzu univerzity Heidelberg (BRD) v Moravském krasu v roce 1995 byl poprvé nalezen větší přirozený odkryv s hrubě lavicovitými vápenci, obsahujícími korálovou a stromatoporooidovou faunu. Uprostřed

byla zjištěna vložka vápenců, která je typickým reprezentantem vintocké facie. Odkryv se nachází jz. od Křtin, přibližně uprostřed mezi opuštěným lomem ve vápencích křtinských a odbočkou silnice do Babic ve Křtinském údolí. Vložka vápenců vintocké facie je 60 cm mocná a skládá se ze 7 laviček 3 až 13 cm mocných. Všechny jsou tvořeny tnavošedým jemnozrnným biodetritickým vápencem.

Vzorek na konodonty byl odebrán ze středu popisované polohy. J. Zusková v tomto vzorku zjistila dva významné zástupce rodu *Palmatolepis*. *Palmatolepis gigas* a *Pa. subrecta*. Dále byly v tomto vzorku nalezeny úlomky druhů *Bellodella devonica*, *Prionodina* sp., *Hindeodella* sp., *Lonchodina* sp., *Roundya* sp., *Polygnathus* sp. (juvenilní formy) a *Bryanihodus* sp. Výše uvedené dva druhy jsou typickými zástupci svrchního frasnů (zóny *Pa. gigas* starého členění nebo *Pa. rhenana* a *Pa. linguiformis* nového členění). Odpovídá konodontové fauně, nalezené ve vrtu HV 105 v hloubce 170 m, která obsahovala též zástupce zóny *Pa. gigas*.

Literatura

- Dvořák, J. - Freyer, G. (1961): Die Devon-Karbon-Grenze im Mährischen Karst auf der Grundlage von Konodontenfaunen. – Geologie, 10, 881–895. Berlin.
- Dvořák, J. - Friáková, O. - Galle, A. - Hladil, J. - Škoček, V. (1984): Correlation of the reef and basin facies of Frasnian age in the HV-105 Křtiny borehole in the Moravian Karst. – Sbor. geol. Věd., Geol., 39, 74–103. Praha.
- Hladil, J. (1983): The biofacies section of the Devonian limestones in the central part of the Moravian Karst. – Sbor. geol. Věd., Geol., 38, 71–94. Praha.

¹ Český geologický ústav, Leitnerova 22, 602 00 Brno

² Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

VÝSLEDKY GEOLOGICKÉHO MAPOVÁNÍ KŘÍDOVÝCH SEDIMENTŮ OKOLÍ POLIČKY VE VÝCHODNÍCH ČECHÁCH

CRETACEOUS SEDIMENTS OF THE POLIČKA AREA (EAST BOHEMIA): MAIN RESULTS OF GEOLOGICAL MAPPING

(24-12 Letovice)

Šárka Eckhardtová

*Upper Cretaceous, Cenomanian, Turonian, Peruc-Korycany Formation,
Bílá Hora Formation, Jizera Formation, Fossil laterites*

V letech 1989–1992 jsem v rámci diplomové práce uskutečnila geologické mapování v měřítku 1 : 10 000 v širším okolí Poličky ve východních Čechách. Mapovaná oblast o rozloze ca 30 km², která byla součástí mapovacího listu Bystré základní geologické mapy 1 : 25 000, zahrnovala převládající křídové sedimenty a podložní jednotky poličského a letovického krystalinika. V předkládané zprávě shrnuji hlavní nové poznatky o litologii a tektonickém porušení křídových sedimentů, které byly během mapování zjištěny. Podrobnější diskuze získaných výsledků a výsledná mapová dokumentace jsou obsaženy v méj diplomové práci (Formanová 1992).

1. Krystalinické jednotky v podloží křídý

Krystalické horniny, jež na studovaném území vystupují místy v podloží křídových sedimentů, jsou tvořeny metamorfity poličského a letovického krystalinika. Horniny poličského krystalinika představují poměrně různorodý komplex pararul, svorových rul, svorů, kvarcitů a grafitických hornin, místy nesouhlasně proniknutých mladšími tělesy biotitických křemenných dioritů, muskovitických aplitických žul a žilami křemen-živcových pegmatitů. Metamorfity letovického krystalinika jsou na zkoumaném území zastoupeny poměrně monotónním souborem grafitických a granátických svorů. Hranici obou komplexů tvoří svojanovská mylonitová zóna (Mísař 1960).